

İSLÂM'DA VAKIF

İsmail CÖMERT
Samsun MÜFTÜSÜ

Muhterem Dinleyiciler.

Vakıf haftası münasebetiyle hepimizi hürmetle selamlıyorum.

Vakıf sözlükte durma, durdurma, alıkoyma anlamına gelir. Bir insanı bir yerde durdurmaya da tevkif denir. Vakfetmek, bir malın veya mülkün gelirini hayır hizmetlerine tahsis etmektir. Bu tahsiste devamlılık vardır. Allah rızası için malı veya mülkü ebedî olarak kendi mülkiyetinden çıkarıp millet hizmetine verme vardır.

Kur'an-ı Kerimde, hayır hizmetinde bulunmak, ameli salih dediğimiz insanlık için iyi işler yapmak geniş ölçüde teşvik edilmektedir. Kur'an-ı Kerim'de Vakıf kelimesi geçmekle beraber, hayır hizmetlerine tahsis edilen mal anlamına gelmemektedir.

İnsanlarda birbirini sevmeye, başkalarına acıma duygusu vardır. İnsanların yaratılışında var olan bu duygu, onları başkalarına yardım etmeye sevk eder. Vakfın köşetaşları, kaynağı İslâm dinidir. Genellikle mukaddes kitaplara dayanır. İnsan bu dünya hayatını gördüğü ve kabul ettiği gibi ahiret hayatına da inanmaktadır. Başkalarına yardım etmek suretiyle ahiret saadetini de temin etmek ister. K. Kerim'de: " Kendiniz için önceden gönderdiğiniz her hayrı Allah yanında bulacaksınız. Ey İnananlar. Rabbinize kulluk edin. Hayır işleyin ki, dünya ve ahiret saadetine erişesiniz."

Peygamberimiz "İnsanlar öldüğü zaman amel defterleri kapanır. Ancak, üç şeyden dolayı kapanmayıp sevap yazılmasına devam olunur. Onlarda: Devamlılık arzeden sadaka, faydalı ilim ve ana babasını hayır ile yad eden iyi evlat yetiştirmektir." buyurmuştur.

Her insan unutulmamayı, her zaman hayır ile anılmayı arzu eder. Peygamberimiz, kendi öz malını insanların hayırına vakfetmiştir. Peygamberimizden sonra başta dört halife olmak üzere Sahabeyi Kiramdan pek çoğu mallarını hayır hizmetlerine tahsis etmişlerdir. İslâmiyet geldikten sonra vakıf hizmetlerinin hızla geliştiğini görüyoruz. Bu hizmetler Osmanlılar devrinde ve Cumhuriyet döneminde gelişmesini devam ettirmişti.

Vakıf, insanların ve diğer mahlukların her türlü ihtiyaçları için kullanılan bir müessesedir. Cami, okul, hatahane ve asker teçhizi hizmetlerini içine aldığı gibi göçmen kuşların yemesini, içmesini, konup göçmesini ve dinlenmesini de kapsamaktadır.

Dinimize göre, amme hizmetine bir miktar mal vakfetmek çok önemli ve sevaplı olduğu gibi, bu hizmetin yapılmasına ve devamlılığına yardım etmekte çok sevaplı bir iştir. Bugün de memleketimizin pek çok yerinde ve ilimizde Vakıf hizmetleri devam etmektedir. Bu hizmetlerin en kuvvetli yönünü Vakıflar Genel Müdürlüğü ve bu müdürlüğe bağlı teşkilat yürütmektedir. Bu arada Silahlı Kuvvetler Vakıfları, Üniversitemizimizin ihtiyaçları ile ilgilenen Vakıflar, Milli Eğitim vakfı, İlim Yayma ve Eğitim Vakfı ve Müftülüğümüzün uygun gördüğü hizmet sahalarına yardımcı olan Türkiye Diyanet Vakfını zikretmenin faydalı olacağı kanaatindeyim.

Dini kitaplarımızın pek çoğunda Vakıf konusu ayrı bir bölüm olarak geçmektedir. Eski Diyanet İşleri Başkanlarından Merhum Ömer Nasuhi BİLMEN'in sekiz Ciltlik, "Hukuk-u İslâmiye ve İstılahatı Fıkhiyye Kamusu" adlı eserinin 4. cildinde 100 sahifelik geniş bilgi vardır.